

DANSK DALMATINER KLUB

AVLS- OG SUNDHEDSUDVALGET

REFERAT

Møde: **NORDISK AVLSRÅDSMØDE NR. 4**

Dato: Fredag, den 15. juli 2022, Tånga Hed, Sverige

Deltagere:	Trine Senderud	(TS)	NDK's avlsråd, Norsk Dalmatiner Klubb
	Miriam Øzger	(MØ)	NDK's avlsråd, Norsk Dalmatiner Klubb
	Heidi Price	(HP)	Bestyrelsesformand, Norsk Dalmatiner Klubb
	Lena Erlandsson	(LE)	Stedfortræder for SDS's avlskommitté, Svenska Dalmatiner-Sällskapet
	Suvi Lukjanov	(SL)	Finnish Breeding Committee, Dalmatiankoirat – Dalmatinerna ry
	Charlotte Jenvall	(CJ)	Avls- og sundhedsudvalg, Dansk Dalmatiner Klub
	Jette Mauritzen	(JM)	Avls- og sundhedsudvalg, Dansk Dalmatiner Klub

Tekst eller oplysninger, som er tilføjet efter mødet, er anført med kursiv.

Dagsorden:

1. Registrering af repræsentanter fra de enkelte deltagerlande. Mødesprog.

Alle 4 lande er repræsenterede. Mødesprog er primært engelsk.

2. Dyreværnslove

I Finland er der fremsat forslag til ny dyreværnslov, som skal vedtages næste år. Lovforslaget betyder, at hunde, som mangler én eller flere sanser, ikke må bruges i avl. Der er derfor en mulighed for at Finsk Kennel klub bliver nødt til at nedlægge avlsforbud på ensidigt hørende hunde; men tiden vil vise, hvad der sker.

Dyreværnslove skærpes i disse år i Europa; bl.a. i Tyskland.

Vi må derfor være forberedte på, at døvhed og urinstensproblematikken en dag kan komme på bordet. (LE) mener, at vi må tage ejerskab til fortællingen om disse emner, så det er os – og ikke medierne eller dyreværnsorganisationerne – der sætter dagsordenen.

(JM) mener, at vi bør holde lav profil i forhold til omverdenen, men holde øje og være forberedte på hurtigt at kunne informere med baggrund i fakta. Derfor foreslås, at landene i deres sundhedsundersøgelser stiller detaljerede spørgsmål omkring urinsten. Resultat af spørgeskemaundersøgelse om ensidig hørelse kan indgå i forbindelse med døvhedsproblematikken. Se pkt. 7g.

3. DCM

(LE) fortæller om Wafdals web foredrag 29. april 2022 v. professor Pascale Smets, Universitetet i Gent, Belgien. Der findes en sammenslutning af klinikker, som hjerteskaner ud fra fælles kriterier i Holland og Belgien. DCM forekommer bl.a. i Holland (og Tyskland).

(LE) oplyser, at DCM har forskellig udviklingshastighed. En hjerteskaning gælder derfor ikke for resten af livet.

Pascale Smets i Gent, *Svensk Kennel Klubs specialist* og Hannes Lohi, genetiker på Helsinki Universitet oplyser alle, at DCM anses for at have dominant arvegang med ufuldstændig penetrans. Dette gælder for alle racer.

DANSK DALMATINER KLUB

AVLS- OG SUNDHEDSUDVALGET

I Sverige er en periode på ca. 20 år diagnosticeret ca. 50 tilfælde af DCM i Sverige. (LE) har med tilladelse fra hver enkelt ejer af de registrerede tilfælde tidligere sendt liste til dalmatinerklubber i de nordiske lande og andre specielt interesserede. Tilfældene er familiært beslægtede. *Ved Wafdal's hjerteforedrag oplyste (LE) i flg. (SL), at der er meldinger om yderligere 50 hunde, hvor ejer ikke har givet tilladelse til offentliggørelse, eller hvor diagnosen ikke er stillet af en dyrlæge.*

Taurinmangel kan medføre DCM. Rapport anfører, at kornfrit foder kan medføre taurinmangel, fordi korn ofte erstattes med bælgfrugter. I Sverige er der forekommet eksempler på DCM hos hunde, der er fodret med kornfrit foder.

Bestyrelsen udarbejder avlsstrategi for DCM i samarbejde med *Svensk Kennel Klubs specialist*, hvorefter man mødes med SKK.

I Norge er der registreret 5 tilfælde af DCM – alle er svenske hunde, som også indgår i den svenske oversigt. Der er også registreret få tilfælde med utæt hjerteklap (mitralklap).

Hvordan kan vi dele oplysninger mellem landene? (LE) har som nævnt fået tilladelse fra hver enkelt hundeejer. *(JM)s egen fortolkning af administration af listen over tilfælde med hjertefejl: Den kan rekvireres ved henvendelse til den svenske avlskomite, hvis man repræsenterer en dalmatiner klub og vil administrere den med omtanke. De enkelte klubber kan derfor kun udlevere den på forespørgsel og kun til medlemmer med speciel interesse. Listen er ikke offentlig for enhver, og er ikke tilgængelig på FB eller hjemmesider.*

I sundheds- og adfærdsundersøgelse i Finland kan ejerne afkrydse, om oplysningerne må deles med andre.

4. Nyresvigt

(TS) fortæller om nyresvigt især hos 1 – 2 år gamle hunde.

Hunde kan leve længere, da kun den ene nyre kan være påvirket.

Samarbejdspartner om nyresvigt er genetiker Frode Lingaas, Norges Veterinærhøjskole, som oplyser, at der er forholdsvis for mange med samme type kronisk nyresvigt.

Diagnosen stilles ved hjælp af obduktion; udsnit af nyren. Pris fra 2-3.000 norske kroner og op til 10.000. Husk kun at sende udsnit af nyre til obduktion og ikke hele hunden. NDK betaler obduktion. Obduktion kan være problematisk for ejeren, så problemstillingen må helst være forberedt.

Der udtages blodprøve af det syge dyr samt far og mor.

Der tages blodprøver af raske hunde over 8 år som kontrolgruppe med henblik på at udarbejde en dna-test.

Indtil diagnosen er stillet ved hjælp af obduktion, benævnes alle tilfælde: Kronisk nyresvigt.

Én af diagnoserne kan være Renal Dysplasi.

I Norge er der siden 2016 registreret 1 – 4 tilfælde pr. år. Er beslægtede, men ikke klar sammenhæng.

I Sverige har der været 5 – 6 sager. Er beslægtede.

DANSK DALMATINER KLUB

AVLS- OG SUNDHEDSUDVALGET

5. Sent døve hvalpe

(CJ) har udarbejdet bilag til dagsorden vedr. sen døvhed. Siden 2010 er der registreret 4 tilfælde af døvhed hos 15 uger – 10 måneder gamle hunde. Alle er BAER testede i 6 – 7,5 ugers alderen, heraf er 1 testet unilateralt hørende.

To hvalpe er søskende og en er ret nært beslægtet med dem. Den sidste er ikke nært beslægtet.

Ingen af de øvrige lande har registreret sen døvhed. I Norge er der dog registreret et kuld, hvor 2 hvalpe ”manglede en bro” i øret.

(CJ) overvejer, om ikke de levende danske, døve hvalpe bør undersøges for konstruktionsfejl i øret.

6. Andre emner

Rygundersøgelser – røntgen

I Finland fotograferer man rygge, og resultaterne viser, at dalmatinerne generelt har sunde rygge.

Finske resultater vedr. røntgenfotograferinger:

SP (spondylose) 2017-2021/210 hunde (officielt røntgenfotograferede, mindst 2 år gamle)

SPO/ 197 (94%)

SP1/ 11 (5%)

SP/ 2 (1%)

SP3 og 4/0

LTV (lumbosacral vertebra) 2016-13.07.2033/331 hunde (grader 1-4 er forskellige slags forandringer)

LTV0/ 278 (84%) normal

LTV1/ 51 (15%) mild, divided median crest (s1-s2) eller anden, mild, unormal struktur

LTV2/ 1 (0%) symetrisk

LTV3/ 1 (0%) asymetrisk

LTV4/ 0 anomalous amount of vertebra (6 eller 8)

VA (vertebral anomaly) 2016-13.7.2022

VA0/ 298 (97%) normal

VA1/ 10 (3%) mild (mindst 6 af disse har uudviklet, sidste ribbenspar eller sidste ribbenspar mangler. 4 af disse 6 har samme mor, som har uudviklet, sidste ribbenspar)

VA2/ 0 evident

VA3/ 0 moderat

VA4/ 0 svær

Patch i avlen

Synspunkter på at lade patch indgå i avl.

Norge: ok. Ingen tilfælde af avl på patch.

Danmark: Har ingen avlsgodkendelseskrav; men ingen avler på patch.

Sverige: For patch hund kræves f.eks. mentalbeskrivelse og andre færdigheder, inden de kan indgå i avl. Ingen tilfælde af avl på patch.

Finland: *Klubben anbefaler, at begge forældre skal have opnået mindst VG på udstilling. Hunde med patch kan ikke opnå VG. Man må godt avle på patchhunde; men man får ikke klubbens*

DANSK DALMATINER KLUB

AVLS- OG SUNDHEDSUDVALGET

anbefaling af kullet. Årsag vil være offentlig (manglende udstillingsresultat). Kun meget få opdrættere har nogensinde brugt patchhunde i avl i Finland. (SL) tror ikke, at det bliver en trend.

Kan avl på patch reducere døvhed? Rent videnskabeligt: ja.

(LE) oplyser, om et eksempel, hvor avl på en patch + en normal har medført 50% patch-hvalpe.

I andre dele af Europa avles der på patch.

Debat om undersøgelser

De, som lukker øjnene belønnes, mens de, som tester, straffes. Sådan vil det ofte opleves, hvis test på en bestemt egenskab ikke er et krav, eller hvis det ikke er almindelig kutyme, at man foretager en bestemt test.

(LE) opfordrer til, at man ikke kun fokuserer på én sygdom ad gangen.

Avlsforbud generelt

I Sverige kan opdrætter nedlægge avlsforbud, og det er kun opdrætter, som kan hæve det igen.

I Norge kan opdrætter nedlægge avlsforbud.

I Danmark kan opdrætter ikke nedlægge avlsforbud, så hvalpens afkom ikke kan registreres i kennelklubben. Det er ikke muligt at registrere en hvalp som fejlfarve. Genindførelse af registrering af fejlfarve kunne være ønskelig.

Finland: Opdrætter kan registrere hvalpe enten i normal register eller i et "ikke til avl" register.

Årsag til "ikke til avl" register kan oplyses i det offentlige register. Det er opdrætterens egen beslutning, hvilket register de ønsker at bruge. De fleste hvalpe med fejl registreres i "ikke til avl" registret. At føre en hund tilbage fra "ikke til avl" registret er svært, men muligt, hvis der er en god grund. Finsk Kennel Klub tager beslutningen, men behøver også special klubbens udtalelse.

Zooeasy

Zooeasy er en database, som samler stamtavler og sundhedsoplysninger fra hele verden.

Databasen blev startet af Erna Kuipers, men administreres nu af hollandsk dalmatinerklub. Private og dalmatiner klubber er blevet tilbudt et abonnement på databasen. (CJ) og (SL) synes, at det er et godt arbejdsredskab.

Facebook-siden

Nordisk avlsråds Facebook-side: Nordic Dal Breeding Committee

Det blev diskuteret at genoplive FB-gruppen

7. Specifikke sygdomme

a. Dværgvækst

Professor i molekylær genetik ved Helsinki universitet, Hannes Lohi, har haft møde med (SL) og Erica Nyman fra finsk dalmatinerklubs avlsråd.

Han oplyser, at der er kommet en ny researcher, Marjo Hytönen, på sagen. Hun har endnu ikke haft tid til at arbejde med opgaven; men Hannes Lohi oplyser, at der er kørt genetik-test på

DANSK DALMATINER KLUB

AVLS- OG SUNDHEDSUDVALGET

de p.t. indkomne blodprøver; men så længe der ikke kommer nye prøver ind, vil opgaven nemt komme nederst i bunken.

Der findes p.t. opbevaret blodprøver fra 3 dværge og 2 forældrepar samt 30 andre blodprøver. Hannes Lohi *ønsker at modtage røntgenoptagelser fra dværge og også epikrise af undersøgelsen og/eller operationen.*

Der ønskes:

Blodprøver fra dværg og dens forældre

Dyrlægerapport fra behandlende dyrlæge

Røntgen af forben

Hannes Lohi var meget interesseret, da han fik oplyst om sammenhængene i stamtavlerne for de kendte dværge. Han vil helt sikkert prioritere opgaven og nævnte ikke penge. Tilførsel af nye oplysninger vil i flg. (LE) helt sikkert fremme forskernes interesse for opgaven.

(JM) oplyser, at der er kendskab til 2 kuld med dværge i Tyskland; men kun én dværg fra det ene kuld er kendt, og stamtavle er kendt. Begge kulds afstamning er i overensstemmelse med en recessiv arvegang. Opdrætterne ønsker ikke at medvirke.

(JM) har endvidere oplysning om to dværge fra et kuld i Frankrig. Dette kuld er efter *en danskopdrættet tæve* og er også i overensstemmelse med en recessiv arvegang. (JM) har dyrlægerapport og røntgen af den ene dværg. (JM) *blev bedt om at fremsende disse røntgenoptagelser til Hannes Lohis team. Er efterfølgende gjort.*

(LE) oplyser, at Uppsala Universitet sikkert har bevaret blodprøver fra de gamle, svenske tilfælde af dværgvækst. Inger Hagbohm har sikkert kendskab til dette. (LE) vil gerne forsøge at få dem overført til Helsinki Universitet, men er ikke optimist, da der er en vis konkurrence mellem de forskellige universiteter. *(Ny information: (SL) har allerede modtaget nogle gamle filer og blodværdier fra de gamle Boing's dværge fra Inger Hagbohm. (SL) videresender dem til Hannes Lohis team. Inger har ingen information om, hvorvidt blodprøverne stadig eksisterer.)*

(JM) foreslår, at indsamlingen af oplysninger koordineres.

Kontaktoplysninger til Helsinki universitet er:

Postadresse:

Researcher:

Marjo Hytönen, PhD

University of Helsinki and Folkhälsan Research Center

Biomedicum Helsinki

P.O. Box 63 (Haartmaninkatu 8)

FINLAND

Tel. +358 2 941 25779

Marjo.hytonen@helsinki.fi

Professor i molekylær genetik Hannes Lohi: hannes.lohi@helsinki.fi

Vedr. forsendelse af blodprøver, se:

DANSK DALMATINER KLUB

AVLS- OG SUNDHEDSUDVALGET

<http://www.koirangeenit.fi/english/participate/>

Blodprøver sendes via snailmail til:

Lohen tutkimusryhmä

Biomedicum Helsinki, houe B310a

Haartmaninkatu 8

00290 Helsinki

Avlsanbefalinger

Norge: Der bør ikke doubles tættere end 5. generation hos både far og mor

Finland: Der bør ikke doubles tættere end 6. generation hos både far og mor. Kombination af stamtavler tjekkes kun op til 6 generationer. *Klubben oplyser kun, hvis der er en risiko fra begge forældre. Dette gælder både ARDS, dværgvækst og epilepsi. Opdrætteren kan så selv tage stilling til, hvad vedkommende vil foretage sig ud fra den givne information.*

b. Epilepsiundersøgelse

Hannes Lohi oplyser til (SL) og Erica Nyman (finsk avlsråd), at blodprøver er bevaret, og at man arbejder sammen med Tyskland, så man kan dele oplysninger med andre lande.

Man kan indberette sin hund med epilepsi til Hannes Lohi "by the upcoming common international form" med henblik på at afgøre type af epilepsi og lede efter genet. *Der vil også være mulighed for at sammenligne resultater fra forskellige lande, når form og spørgsmål er de samme i forskellige lande.*

c. HD – OCD – AD

I Norge har man HD-indeks. I Finland har man haft det; men der er ikke længere krav om indeks. I Sverige og Danmark findes ikke indeks på grund af for få fotograferede hunde.

FINLAND

HD 2017-2022, 386 hunde

A 157/ 41%

B 162/ 42%

C 62/ 16%

D 5/ 1%

E 0

ED 2017-2021, 368 hunde

0 351/ 95%

1 12/ 3%

2 5/ 1%

3 0

DANSK DALMATINER KLUB

AVLS- OG SUNDHEDSUDVALGET

Der fotograferes kun sporadisk for OCD i de forskellige lande. I Finland er der fotograferet 46 skuldre (23 hunde). 32 er sunde, 3 er ukendt og 4 er syge. Gradinddeling startede officielt i 2021: Unaffected/ Open to interpretation/ Affected.

Danmark har kun to kategorier: påvist / ikke påvist.

(SL) venter, at finsk kennelklub indfører avlsforbud på hunde med *OC status affected*, HD status E og AD status 4 fra 1.01.2023.

(LE) er af den opfattelse, at hunde med OCD kan benyttes i avl, medmindre de udviser symptomer. Desuden mener hun, at man ikke bør avle på hunde med C-hofter.

Der er forskellige anbefalinger i de enkelte lande. Generelt er der usikkerhed i forhold til bedømmelserne, herunder FCI's regler for bedømmelse.

d. **Cherry Eye**

Der har været to beslægtede tilfælde af Cherry Eye i Danmark. Ingen af de øvrige lande har kendskab til tilfælde.

e. **Irishyoplasi**

Der forekommer irishyoplasi rundt omkring i verden. (CJ) har et tilfælde, som ikke indgår i avl, og tester alle hvalpe efter samme linjer.

(LE) har kendskab til tilfælde i Sverige. Norge har registreret 3 tilfælde på dogweb.no.

Der findes også tilfælde i Finland.

En norsk hund med en lille irishyoplasi blev i sin tid eksporteret til Finland, hvor den fik et kuld med flere hvalpe med svær irishyoplasi.

f. **Urinsten**

Urinsten (uratsten) kan være et af mulige emner for dyreværnslove, se nærværende referat pkt. 2.

Det er indtrykket, at forekomsten af urinsten (uratsten) ikke har ændret sig gennem tiden.

Der opfordres til at oplyse om vigtigheden af vand på især tørfoder.

(SL) har erfaret i et tilfælde, at også kastration måske kan have haft indflydelse på forekomst af urinsten. Har endvidere oplevet, at 8 uger gamle hvalpe kan have urinsten.

Forebyggende tiltag er ikke altid nok. (SL) har oplevet, at der også i enkelte tilfælde kan være en familier tendens, hvor flere søskende fik uratsten trods de sædvanlige foranstaltninger.

g. **Høretest og ensidig hørelse**

Gentest for døvhed

Claire Wade, University of Sydney, Australien, undersøger om døvhed måske har lighed med menneskers døvhed. Hun undersøger også, om der er en sammenhæng mellem HUA og døvhed.

BAER-test

DANSK DALMATINER KLUB

AVLS- OG SUNDHEDSUDVALGET

De enkelte landes praksis m.h.t. høretest er forskellig; men hvert land er tilsyneladende godt tilfredse med egne anbefalinger:
Finland BAER-tester *næsten alle kuld frivilligt; men der er en stærk anbefaling fra specialklubben. Status registreres i*
<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTerveys.aspx?R=153&Lang=en>

Danmark BAER-tester alle kuld (eller 90%) ad frivillighedens vej. Status registreres på hundeweb.

Sverige BAER-tester avlsdyr

Norge BAER-tester *for det meste ikke. I flg. (SL) er første BAER dyrlæge og maskine er nu i Norge.*

I f.eks. England testes uden sedering.

Dansk Kennel Klub godkender kun test, som er foretaget af dyrlæge, og hvor hunden er sederet.

Døve hvalpe

I norden aflives døve hvalpe normalt; men i Norge må man i flg. NKK kun anbefale og ikke kræve at døve hvalpe aflives.

I Tyskland må døve hvalpe ikke aflives, og dyrlæger vil derfor normalt ikke gøre det.

Ensidigt hørende hvalpe

I alle nordiske lande må ensidigt hørende hunde anvendes i avl; men i flg. (SL) anvendes ensidigt hørende i mindre grad i avl i Finland. *I perioden 2018 – 2021 havde 15 kuld ud af i alt 97 kuld (= 15,5%) én ensidigt hørende og én bilateralt hørende forælder. Nogle kuld havde ingen information om forældrenes hørestatus.*

I Holland er avl på ensidigt hørende ikke tilladt; til gengæld må der avles på patch.

På grund af dyreværnslovene kan det ske, at ensidigt hørende udelukkes fra avl i Finland *i fremtiden.*

Når Finlands 5-års plan (=RAS) skal laves, vil man til efteråret spørge hvad medlemmerne mener.

Dansk Kennel Klubs klagenævn mener, at en ensidigt hørende hund har "et ikke ubetydeligt handicap" og skal sælges til halv pris. Dalmatinerklubben mener, at en ensidigt hørende hund er en normalt fungerende hund. Derfor gennemføres en spørgeskemaundersøgelse blandt danske, ensidigt hørende dalmatinere. Skemaet udarbejdes i samarbejde med DKK, og der lægges vægt på, at der ikke stilles ledende spørgsmål. Forhåbentlig kan undersøgelsen ændre DKK's holdning og måske være et bidrag til forsvar mod fremtidige dyreværnslove.

8. Næste møde

(CJ) foreslår at mødes i 2023 i forbindelse med European Dog Show i Herning, Danmark, den 18. – 20. maj.

Er der andre forslag til tid og mødested eller mødeform?

Hvem arrangerer mødet næste gang?